

Grooming på internet

Presentationen är en sammanfattning av den föreläsning som hölls av polisen Andrea Norell på Gröndalsskolan i Nynäshamn 2025-05-07.

Grooming

Grooming är ett begrepp som beskriver ett tillvägagångssätt där en person bygger en relation till ett barn i syfte att senare kunna utsätta barnet för sexualbrott.

Grooming sker både i den fysiska världen men även digitalt på internet. Förövarna finns där barnen finns, och i takt med att fler och fler barn fått tillgång till smarttelefoner och paddor så har risken att utsättas för grooming via internet ökat.

Grooming kan gå till på flera sätt, men det är vanligt att gärningspersonen använder smicker, tjat eller hot för att förmå ett barn att t.ex. skicka nakenbilder på sig själv. Groomingprocessen kan ske över lång tid, men det är vanligare idag att det går väldigt fort.

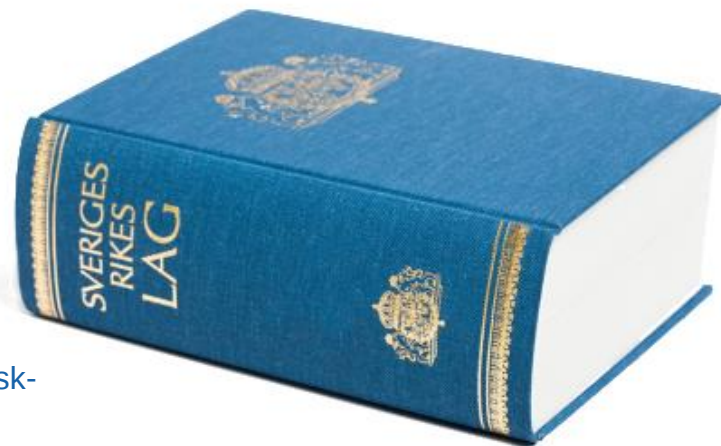
Förövarna kan vara precis vem som helst och finns inom alla ålderskategorier. De använder sig ofta av fiktiva identiteter och är skickliga på att lura barn till att göra saker de annars inte hade gjort.

Brotten

Internetrelaterade sexualbrott mot barn

- Kontakt för att träffa barn i sexuellt syfte (BrB 6 kap. 10 a§)
- Sexuellt ofredande mot barn (BrB 6 kap. 10§)
- Utnyttjande av barn för sexuell posering (BrB 6 kap. 8§)
- Sexuellt övergrepp mot barn (BrB 6 kap. 6§)
- Våldtäkt mot barn (BrB 6 kap. 4§)
- Barnpornografibrott (BrB 16 kap 10 a§)

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/brottsbalk-1962700_sfs-1962-700/

Polisen

”Brottsplatsen”

Grooming kan förekomma på alla plattformar som möjliggör kommunikation. Vanligast är via sociala medier, i chattappar och spel. Förövarna söker sig dit barn finns.

Barnen

Det är vanligt att barn som utsatts för grooming känner skuld och skam, vilket gör att många väljer att inte berätta för någon om vad som hänt. Vetskapen om att sexualbrottet kan finnas dokumenterat och spridas bidrar till att det utsatta barnet kan må mycket dåligt.

Alla barn kan utsättas för grooming. Som förälder behöver man rusta sitt barn för vad de kan möta på internet, så att de är medvetna om vilka risker som finns och hur de ska agera om något händer som inte känns bra.

Andrea's tips till föräldrar

Sätt åldersadekvata gränser & anpassa appinställningar

Det finns många bra och roliga appar som är riktade mot barn. Fundera kring vilka appar som är lämpliga för ditt barn att använda sett till barnets ålder och mognad. Vissa appar har åldersgränser vilket ger en bra fingervisning att utgå ifrån. Många appar ger även föräldrar möjlighet att anpassa inställningar och sätta begränsningar, t.ex. att stänga av chattfunktionen. På så vis kan man förhindra att barnet blir kontaktad av en främling.

Det finns även flera olika appar för föräldrakontroll som ger föräldrar möjlighet att begränsa barnets skärmtid samt styra över vilka appar som får installeras på barnets telefon. Detta kan vara särskilt användbart i samband med att yngre barn får sin första telefon.

Intressera dig för vad ditt barn gör på internet

Vi är bra på att fråga barn om hur deras dag har varit i skolan, men många missar att fråga hur deras dag har varit på internet. Visa intresse för vilka appar barnet använder, vilka spel barnet spelar samt vilka de chattar med.

Det kan vara bra att själv skaffa apparna som barnet använder, eller testa att spela de spel barnet spelar. Ni kanske kan spela tillsammans!? På så vis blir det enklare att avgöra vilka appar som är lämpliga för barnet, och gör det lättare och roligare att engagera sig i barnets liv på internet. Om barnet märker att du är intresserad ökar chansen att de delar med sig av både det positiva som sker på nätet men även berättar om något inte känns bra.

Våga prata med barn om sexualbrott på internet

När ett barn får obehövad tillgång till internet är det viktigt att de är medvetna om vilka risker som finns och hur de ska agera om något händer. Prata med ditt barn på en åldersanpassad nivå om vilka risker som finns, och ge gärna konkreta exempel som underlättar för barnet att förstå vad som egentligen menas. Förklara också att alla är inte den de utger sig för att vara på internet.

Det är inte ovanligt att ungdomar utsätter andra ungdomar för sexualbrott på internet, många gånger på grund av okunskap. Det är därför viktigt att även prata med barn om vilka beteenden som kan vara brottsliga, detta i syfte att förebygga att de själva begår en olaglig handling mot ett annat barn.

Uppmuntra till dialog

Förklara för barnet att det är viktigt att de berättar för dig eller en annan vuxen de litar på om det är något som hänt på internet som inte känns bra. Tydliggör att du inte kommer bli arg på barnet, utan att du kommer finnas där som stöd och hjälpa dem.

Viktigt att inte skuldbelägga eller bestraffa barnet

Om ett barn berättar att de utsatts för ett sexualbrott på internet, till exempel att det skickat nakenbilder till en okänd person, så är det inte ovanligt att en förälders första reaktion är att bli arg på barnet för att de "gjort något de inte fick göra". En annan vanlig reaktion är att förbjuda barnet från att använda vissa appar eller konfiskera telefonen. Ibland kan det vara nödvändigt att sätta begränsningar för barnets mobilanvändande i syfte att kunna skydda dem från fortsatt brottslighet. Man ska dock ha med sig att det kan göra så att barnet känner sig bestraffad för att de berättade. Risker finns att barnet i framtiden inte kommer våga berätta om något händer, av rädsla för att bli bestraffad igen. Försök istället att visa ditt stöd och omtanke för barnet, och sträva efter att tillsammans med barnet komma överens om hur telefonen kan användas/begränsas för att minimera risken för fortsatt utsatthet.

Spara bevisning och polisanmäl!

Har ett barn i din närhet utsatts för sexualbrott, eller försök till sexualbrott, så är det jätteviktigt att brottet polisanmäls. Fota gärna av användarnamn, profiler och chattkonversationer så att bevisningen finns sparad. Även när det inte finns någon digital bevisning kvar så är det viktigt att brottet kommer till polisens kännedom.

Mer information på Polisens hemsida

- <https://polisen.se/utsatt-for-brott/polisanmalan/hat-hot-och-vald/sexuella-overgrepp-mot-barn-pa-natet/>
- <https://polisen.se/utsatt-for-brott/polisanmalan/hat-hot-och-vald/nakenbilder/>

Stiftelsen Aktiv Skola har tagit fram en sevärd kortfilm som skildrar hur grooming kan gå till.

<https://www.youtube.com/watch?v=42E6FiHyYhE>

Polisen